הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם דֹּב מֵאַוּוריטְשׁ זי״ע
בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר
״בַּת עַיִן״

קַוִּים לִדְמוּתוֹ הַטְּהוֹרָה
אֲשֶׁר זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ מִפִּי־קָדֶשׁ מוֹרֵנוּ מְאוֹר עֵינֵינוּ שְׁלִיטָ״א

***

הָעִיר אַוּוריטְשׁ

הָרַב הַקָּדוֹשׁ **רַבִּי אַבְרָהָם דֹּב** זי״ע **בַּעַל** ״**בַּת עַיִן**״, הָיָה דָּר בָּעִיר אַוּוריטְשׁ, שֶׁהָיְתָה שׁוֹכֶנֶת בִּזְמַנָּם בִּמְדִינַת רוּסְיָה.

הָעִיר אַוּוריטְשׁ זוֹ אוֹתָהּ הָעִיר נָאוּוירִטְשׁ שֶׁאֵלֶיהָ נָסַע רַבֵּנוּ זַ״ל (כַּמּוּבָא בְּחַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן קנ״א וְהָלְאָה), וְלֹא יָדְעוּ פֵּשֶׁר נְסִיעָתוֹ לְשָׁם, וּמְקֻבָּל אֵצֶל אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ עַל הַמּוּבָא שָׁם בְּ׳חַיֵּי־מוֹהַר״ן׳ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל **״נִתְעַכֵּב בִּפּוּרִים בְּבֵית הָרַב דִּשָּׁם שֶׁהָיָה מְחֻתָּנוֹ קְצָת״**, הַכַּוָּנָה עַל ה״בַּת עַיִן״ (שִׂיחַ שָׂרְפֵי קֹדֶשׁ׳ הֶחָדָשׁ, סִימָן ע״ח בְּהַגָּהָה).

עֲלִיָּתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

בְּסוֹף יָמָיו, עָלָה רַבִּי אַבְרָהָם דֹּב זי״ע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִתְיַשֵּׁב בְּצְפַת; בְּדִבַּר עֲלִיָּתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְסֻפָּר מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה: פַּעַם נִקְלַע מִשְׁלַח מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְעִירוֹ שֶׁל ה״בַּת עַיִן״, וְרָאָה אֶת גֹּדֶל חִיּוּתוֹ שֶׁל ה״בַּת עַיִן״ בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ (וְכַיָּדוּעַ, שֶׁבְּיוֹם הַשַּׁבָּת הוּא הָיָה אֵשׁ לֶהָבָה מַמָּשׁ), וְהִתְבַּטֵּא הַמִּשְׁלָח: **׳כְּךָ הִיא הִתְלַהֲבוּתְכֶם בְּשַׁבָּת? הֲרֵי בְּשַׁבָּת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָאֲבָנִים מְאִירוֹת כְּמוֹ יַהֲלוֹמִים!׳...**

שָׁמַע זֹאת ה״בַּת עַיִן״, וְהֶחְלִיט שֶׁהוּא עוֹלֶה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל... אֲפִלּוּ שֶׁהָיְתָה נְסִיעָה זוֹ כְּרוּכָה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁל מַמָּשׁ. מְעַטִּים אֵלּוּ שֶׁהָיוּ נוֹסְעִים אָז לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶה לֹא הָיָה קַל, וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ לְהַגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר בְּפֵרוּשׁ (שִׁבְחֵי־הָר״ן, נְסִיעָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, סִימָן ז): **״עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שֶׁל נְסִיעַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה לִי מְסִירַת נֶפֶשׁ״**; כִּי כְּשֶׁצַּדִּיק שׁוֹמֵעַ דָּבָר כָּזֶה, הוּא מְקַבֵּל אֶת זֶה בְּתְמִימוּת - **׳הָאָדָם הַזֶּה הִגִּיעַ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִם כָּךְ הוּא אוֹמֵר, בְּוַדַּאי הוּא לֹא יְשַׁקֵּר׳**... וְכֵן מֵחֲמַת שֶׁהָיָה כָּל כָּךְ אָדוּק בִּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת, הֶחְלִיט שֶׁהַכֹּל שָׁוֶה, וְהִשְׁלִיךְ מֵעָלָיו אֶת כָּל הָרַבָּנוּת שֶׁהָיְתָה לוֹ בְּעִירוֹ, וְעָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אִם זוֹכִים – רוֹאִים...

זְמַן־מָה אַחַר שֶׁהִתְיַשֵּׁב בִּצְפַת, שׁוּב פָּגַשׁ ה״בַּת עַיִן״ אֶת הַמִּשְׁלָח הַנַּ״ל, וְתָהָה בְּפָנָיו: ׳אָמְנָם קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲנִי מַרְגִּישׁ כָּאן הֵיטֵב, אֲבָל הֲרֵי אָמַרְתָּ שֶׁהָאֲבָנִים מְאִירוֹת פֹּה כְּמוֹ יַהֲלוֹמִים, וְאֵינֶנִּי רוֹאֶה שֶׁכָּךְ הוּא בֶּאֱמֶת׳...

עָנָה וְאָמַר הַמִּשְׁלָח: **׳רַבִּי, אִם זוֹכִים - רוֹאִים׳...**

שָׁמַע זֹאת ה״בַּת עַיִן״, וּמֵחֲמַת שֶׁצַּדִּיקִים לוֹקְחִים בְּרְצִינוּת דְּבָרִים שֶׁהֵם שׁוֹמְעִים, מִיָּד סָגַר אֶת עַצְמוֹ לְבַדּוֹ לְמֶשֶׁךְ שָׁנָה תְּמִימָה, וְאַחַר שֶׁיָּצָא הֵעִיד שֶׁבֶּאֱמֶת כֵּן הוּא, וְלֹא נָפַל מִדִּבְרֵי הַמִּשְׁלָח הַנַּ״ל דָּבָר אָרְצָה...

כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה בֶּאֱמֶת לִרְאוֹת אֱלֹקוּת - הוּא רוֹאֶה, וּבְפֹרָט בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, וּכְמוֹ שֶׁהָאֲרִ״י הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר, שֶׁבְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, אֲפִלּוּ דּוֹמֵם הָאֲדָמָה מְקַבֵּל עָלָיו... אִם כֵּן, אָדָם זוֹכֶה שֶׁהוּא רוֹאֶה מַמָּשׁ יַהֲלוֹמִים!

יוֹצֵא מֵהַסִּפּוּר הַזֶּה כַּמָּה דְּבָרִים: תְּחִלָּה - גֹּדֶל קְדֻשַּׁת שַׁבַּת קֹדֶשׁ, שֶׁאֲפִלּוּ הָאֲבָנִים וְהַדְּבָרִים הַגַּשְׁמִיִּים מִתְעַלִּים, וְכֵן אָנוּ רוֹאִים אֶת גֹּדֶל הַתְּמִימוּת שֶׁל הַצַּדִּיקִים, וְאֵיךְ שֶׁצַּדִּיקָא זֶה מַה שֶּׁמְּבִיאָם לִגְדוּלוֹת, וְכֵן אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁיֵּשׁ בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִקְרֵאת (שְׁמוֹת ג, ח) "אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ" - 'זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ' סוֹפֵי תֵּבוֹת 'שַׁבָּת', כִּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זוֹכִים שֶׁקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת מְאִירָה בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, אָמְנָם שַׁבָּת הִיא לֹא מֵהַמִּצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל שַׁבָּת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי... (פְּעָמִים שֶׁמְּזַדְּמֵן לְאָדָם לִהְיוֹת בְּחוּץ לָאָרֶץ, וְאָז מַרְגִּישׁ הֵיטֵב אֶת הַהֶפְרֵשׁ בֵּין קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבֵין חוּץ לָאָרֶץ...), וּלְכָל זֶה זָכָה הָרַב הַקָּדוֹשׁ הַ"בַּת עַיִן" זי"ע.

[מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ הָיָה מְסַפֵּר אֶת הַסִּפּוּר הַנַּ"ל עַל הָרַב הַקָּדוֹשׁ בַּעַל "בְּאֵר מַיִם חַיִּים" זי"ע, אַךְ הָעוֹלָם מְסַפְּרִים אֶת זֶה עַל הַ"בַּת עַיִן", וְאֵין בָּזֶה שׁוּם סְתִירָה, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁכֵּן אֵרַע אֶצֶל שְׁנֵיהֶם... כִּי הֲרֵי שְׁנֵיהֶם הָיוּ בְּתְחִלָּה בְּאֵירוֹפָּה, ה"בְּאֵר מַיִם חַיִּים" הָיָה רַב בְּעִיר טְשֶׁעְרְנָאוֹוִיץ, וְהַ"בַּת עַיִן" בְּאַוְורִיטְשׁ, וְעַל כֵּן מְאֹד יִתָּכֵן שֶׁלִּשְׁנֵיהֶם הִגִּיעַ הַמִּשְׁלֹחַ הַנַּ"ל - כִּי הוּא הִסְתּוֹבֵב בְּכָל מָקוֹם, וְלִשְׁנֵיהֶם הוּא אָמַר אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר, וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ זֹאת זָרְקוּ מֵעֲלֵיהֶם אֶת הָרַבָּנוּת, וְעָלוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל].

מִתַּקֵּן תַּקָּנוֹת

בִּשְׁנוֹתָיו הָאַחֲרוֹנוֹת, תִּקֵּן הַ"בַּת עַיִן" אֶת הַתַּקָּנוֹת שֶׁל הַ"חֶבְרָא קַדִּישָׁא" בְּצְפַת, וּבְסוֹף הַתַּקָּנוֹת אַף בָּא עַל הֶחָתוּם, וְקִבְּלוּ אֶת זֶה בְּתִקֻּף וָעֹז.

רְעִידַת הָאֲדָמָה

מְסֻפָּר, שֶׁפַּעַם הָיְתָה בִּצְפַת רְעִידַת אֲדָמָה, וְהָיְתָה סַכָּנָה מְאֹד גְּדוֹלָה, וְהַ"בַּת עַיִן" הָיָה אָז בְּאֶמְצַע תְּפִלַּת מִנְחָה בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ, וְהָיָה רַעַשׁ גָּדוֹל וְעָצוּם מְאֹד וְכוּ', וּשְׁעַת סַכָּנָה הָיְתָה, וְקָרָא לְכָל הַמִּתְפַּלְּלִים לְהִסְתּוֹפֵף סְבִיבוֹ, וּבְאַרַח פֶּלֶא אַף שֶׁכָּל הַקִּירוֹת שֶׁל בֵּית הַמִּדְרָשׁ נָפְלוּ [וְכֵן רַבִּים שֶׁהָיוּ בַּחוּץ נִזּוֹקוּ], אַךְ אוֹתוֹ שֶׁטַח מְצֻמְצָם שֶׁבּוֹ שָׁהוּ הַ"בַּת עַיִן" וְהַמִּתְפַּלְּלִים נִשְׁאַר עוֹמֵד עַל תִּלּוֹ... [וְעַד הַיּוֹם עוֹמֵד בֵּית הַמִּדְרָשׁ שֶׁלּוֹ בִּצְפַת, וְאוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ הַמָּקוֹם הֵיכָן שֶׁעָמְדוּ אָז - נִשְׁאַר עַד הַיּוֹם].

הֵם זְכְרוֹנָם!

אָמְנָם לְהָרַב הַקָּדוֹשׁ הַ"בַּת עַיִן" לֹא הָיוּ יְלָדִים, אֲבָל "צַדִּיקִים דִּבְרֵיהֶם הֵם זְכְרוֹנָם" (יְרוּשַׁלְמִי שְׁקָלִים פֶּרֶק ב, הֲלָכָה ה), וּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים נִדְפְּסוּ בְּסִפְרוֹ "בַּת עַיִן", שֶׁהוּא סֵפֶר נִפְלָא מְאֹד, וּבוֹ הוּא מְדַבֵּר רַבּוֹת מִקְּדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן מֵהַפֵּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט מִפֵּרוֹת שִׁבְעַת הַמִּינִים, וְכוֹתֵב שֶׁהֵם אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים וְכוּ'; הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ מָמָשׁ מָלֵא עִם קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

וְאַף אֶת שֵׁם סִפְרוֹ - "בַּת עַיִן" - הוּא קָרָא עַל קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל שֵׁם הַפָּסוּק (דְּבָרִים יא, יב) "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ" וְגוֹ'; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִטְעֹם מִקְּדֻשָּׁתָהּ!

זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן!

ציון הרה"ק ה'בת-עין' זי"ע בבית-החיים העתיק בעיר-הקודש צפת ת"ו